

Nr 296.

Av herr **Lindgren**, om anslag till möjliggörande av exportkredit vid utförsel till Baltiska staterna av svenska produkter.

Den studieresa på offentligt uppdrag, som undertecknad Lindgren sommaren 1923 företagit till de baltiska staterna för undersökning bl. a. av exportmöjligheterna ifråga om svenska jordbruksprodukter, föranledde mig att vid min återkomst söka få till stånd en export, särskilt av hästar, som voro därute väl behöfliga, liksom av utsäden.

Förhållandena ha i dessa baltiska stater efter kriget och revolutionen mer och mer stabiliserats.

Beträffande exportmöjligheterna till Baltikum har avgivits underdånig berättelse till Kungl. Maj:t, uti vilken jag sökt att efter bästa förmåga bedöma de olika förhållandena. Ur denna tillåter jag mig anföra följande:

Östersjöländerna.

Deras jordbruk, exportvaror, kreditförhållanden m. m. — — — — —

Estland eller Esti:

Hästaveln: På grund av den lätta jordmänen har ej något större behov av tyngre hästar förefunnits. I allmänhet har man begagnat en arbetshäst, som närmast påminner om våra nordsvenska hästar. Emellertid har efterfrågan på tyngre hästar gjort sig gällande på senare tid och särskilt på lerjordarne. De raser, som nu närmast skola främjas genom statens försorg, äro: lantras, roadster (= eng. landsväghäst). Försök skall göras med den lättare ardennern och skulle 4 hingstar inköpas d. å. antingen i Sverige eller i Belgien.

Nötboskapsaveln: På de stora riddargodsen stod nötboskapsskötseln före kriget mycket högt. I de bördigare trakterna hade man i allmänhet svartbrokig låglandsboskap, på de magrare orterna angler eller röd dansk. Endast godsen Poll, Neupoll, Kunda, Pantifer, Sagnitz, Rodevall, Selgs, Waldau, Seidel och prästgården Goldenbäck hade ayrshire. Bönderna hade beslutat att liksom finnarna hålla ayrshire, men hos dem gick denna avel långsamt framåt, ty dels var det från Finland hämtade tjurmateriallet av för låg kvalitet, dels utövade de raser, som förefunnos på godsen i närheten, ett stort inflytande.

Gödboskap hölls under vintern på de många stora brännerigodsen. På hösten samlades på marknaderna alla utnyttjade dragoxar, mjölkkor och hos bönder uppfödda ungdjur för att under vintern gödas på drank och slösäd. På våren försålde göddjuren till slakt i Petersburg. Man var här ej synner-

ligen förtjust över den estländska slaktboskapen, ty man var rätt bortskämd genom de välödda ukrainska oxarne.

Mjolkproduktionen stod däremot på ett mycket högt plan, och från de östliga delarne av nuvarande republiken Estland sändes dagligen cirka 200,000 liter mjölk till Petersburg. Härför behövdes ett extra tåg, s. k. vita tåget. De lantbrukare, som ej lågo så till, att de kunde leverera sötmjolk, producerade smetana (syrad och sedan pressad grädde) eller twarog (syrad, uppvärmd och sedan pressad skummjolk). Dessa båda produkter användes flitigt vid matlagningen i det ryska hushållet. På öarna och de västligaste delarne av Estland tillverkas schweizerost. Smörmejerier förekomma mera sällan. Sedan mjölkexporten till Petersburg av politiska skäl måst upphöra, har behov av smörmejerier uppstått. En mängd mejerier äro härför planerade.

Får, svin och fjäderfä veln ligga ännu i linda.

Industri: På grund av de få naturtillgångarne har Estland en föga utvecklade industri. Densamma hade dock fatt en viss blomstring under de senare åren före kriget. En del av de större industrierna blevo ödelagda under kriget på så sätt, att maskiner delvis evakuerades till det inre av Ryssland för att rädda dem undan den framträngande tyska armén. Man uppgiver att denna evakuering mest påyrkades av de äldre industrierna i det inre Ryssland, för att dessa skulle bliva befriade från den hårda konkurrens, de mera moderna fabrikerna i Baltikum tillfogade dem. Så evakuerades maskiner från Wagonfabriken Dwigatel och samtliga maskiner från elektromotorfabriken Volta. Så har även varit förhållandet med maskinerna i Beckers skeppsvarv. Rit- och modellavdelningen vid järnindustrin Krull bortfördes likaledes. I Pernau sprängde ryssarne den därvarande stora linoljafabriken i luften. Den tillhörde den bekante skeppsredaren Hans Didrik Schmidt. Samtidigt ödelades Waldhof cellulosaafabrik i närheten av sagda stad. Detta var Estlands största och en av Europas mest betydande cellulosaafabriker. Den hade omkring 16 kokare. Den ödelades komplett av ryssarne, då den ägdes av rikstyskar.

Fabrikerna Volta och Dwigatel (den senare benämnes numera Ülemiste) arbeta nu endast med en obetydlig arbetsstyrka.

Efter kriget har bearbetning av fosforit och brännskifferlagren påbörjats.

Estland är ett jordbrukareland och borde sålunda producera ett stort överskott av livsmedel. Så synes ej vara förhållandet, om man granskar in- och utförseln under första halvåret av 1923:

	Miljoner Emk. Införsel	Utförsel
Produkter av åkerbruk.....	487,2	29,1
» » boskapsskötsel	2,5	254,4
Fisk	95,6	1,3
Andra livs- och njutningsmedel	577,3	84,6
Levande djur.....	2,1	64,4
Läder och andra animaliska produkter	125,9	51,6
Utsäde och plantor	12,7	8,7
Trä och produkter därav.....	25,2	382,7
Papper	91,6	226,7
»Faserstoffe»	375,7	946,1
Textilvaror	506,6	543,1

	Miljoner Införsel	Emk. Utförsel
Metaller	144,8	34,7
Lantbruksmaskiner	322,2	1,6
Andra maskiner	528,2	10,0
Oljor och fett	125,2	1,2
Konstgödsel	201,9	0,6

Av dessa djur importerades 163 st. under det att 5,199 st. exporterades. Handelsutbytet är tungt belastat av införda maskiner, textilvaror, livsmedel och bomull.

Kreditförhållanden: Man har för oss framhållit svårigheten att hos svenska firmor erhålla kredit. Priserna för svenska maskiner hava efter kriget varit så höga att de ej kunnat köpas. Nu, sedan de tyska maskinerna börjat bli dyrare, sämre och leveranstiden oberäknelig och de goda svenska maskinerna synas bliva billigare är det dock svårt att köpa dem, då de antingen måste betalas kontant eller medelst en med 13—14 % löpande prima växel. Inom Sverige skulle en kreditbehövande maskinfabrikant kunna skaffa sig en långt billigare kredit. I Estland önskade man få ned räntan till under 7 %. Till säkra köpare borde svenskarna kunna lämna 3—6 månaders kredit. Man framhöll ock svårigheten att få konsignationslager, ja t. o. m. att få provmaskiner, även om dessa ej representerade något större värde. I samma mån som Estlands export till Sverige upparbetades, torde kreditförhållandena lättare kunna ordnas och ömsesidigt förtroende komma till stånd. Man har föreslagit avsätta 60 miljoner Emk. (= 660,000 svenska kronor) för att skaffa nybyggarna möjlighet att skaffa nödiga maskiner och redskap. Man uppgav att engelsmän givit helårskredit på levererade varor. Svenska affärshus ansågos väl ängsliga.

Estländska importvaror.

Avelsdjur:

Hästar: Sedan man nu beslutat att särskilt befordra raserna: den estländska lantrassen, roadster (= engelsk landsvägstravare) och ardenner, borde Sverige hava utsikt till export av hingstar av åtminstone sistnämnda ras, varav man önskar den lättare typen, som torde vara bäst företrädd inom Sverige. En av godsägaren E. von Rennenkampff å Schloss Borkholm år 1921 från Sverige, Ekebyholm, inköpt ardennerhingst är ontyckt och värderas av befolkningen i trakten. I Estland finnes en ardennerförening. Föreningens president (= ordförande) är bankdirektör Sadepierre i Rakwere (= Wesenberg). Tyvärr kunde vi ej sammanträffa med honom, då han vid vårt besök vistades på sitt lantbruk. Man hade beslutat att på prov köpa 4 hingstar i Sverige eller Belgien. Agronom Gerbersson var för detta ändamål avrest till Sverige, där han skulle sammanträffa med direktör Leufven. Möjligt är ock, att lämpliga hingstar av roadstertyp kunna uppbringas och exporteras. En för esterna karaktäristisk egenskap är att söka reda på lantraser och att söka befordra dessa. Av lantraser finner den verkligt sakkunnige endast värdelösa rester, och bland de bättre av dessa kan man alltid spåra inblandning av någon kulturras. Så är i Estland ej blott fallet då det gäller hästar utan även nötkreatur ävensom mindre husdjur. Gäller

det verkligen, att tillvarataga och förädla landets gamla hästras, av vilken på sin höjd endast korsningsprodukter återstå, torde för förädlingen ingen lämpligare förädlare än den nordsvenska stå att uppbringa. Det är ock i hög grad troligt, att den forna estländska hästen är besläktad med den nordsvenska. Typen talar åtminstone härför. I varje fall skulle den estländska hästaveln ej hava annat än fördelar av en sådan avelsriktning: en härdig häst, lämplig för skog och mark. Här, liksom på så många andra områden, då det gäller export av svenska avelsdjur, kräves ett grundligt upplysningsarbete, om vi skola hava några framgångar.

Dels genom agrarreformens på jordbrukets intensitet nedsättande inflytande, dels genom de många från kriget hemvändande hästarne, har Estland fått ett stort överskott av hästar. Detta överskott har delvis försålts till Lettland och möjligen längre söder ut. De låga priserna tyda på att ett visst överskott ännu förefinnes. I samma mån som jordbruket åter kommer i rätta hjulspår, kommer brist att uppstå och högre priser vara att vänta. I prisförteckningen står upptaget arbetshästar: »hingstar» såsom de billigaste hästarne. Förhållandet är nämligen så, att en massa hingstar, som under andra förhållanden skulle kastrerats, på grund av operationskostnaden förblivit hingstar.

Nötkreatur: Riddargodsen i Estland ägde, såsom redan är omnämnt, sedan gammalt en framstaende boskapsskötsel. Den mest utbredda rasen var svartbrokig låglandsboskap. På magrare orter fanns angler eller röd dansk boskap. På några få gods fanns ayrshire.

Den avkastningsrikaste stammen av vardera rasen var:

Gods	Ras	Antal kor	Mjölkg. kg.	Fett	Smörfett % kg.	Kg. smör per 100 foderenheter
Kegel	lågland	88	4,063	3,14	127,7	4 88
Pastfer	angler	90	3,152	3,44	108,4	4,86
Pantifer	ayrshire	77	2,984	3,54	105,5	5,34

Den framstående men numera förintade Thula-stammen, som försåg landet med det bästa tjurmateriallet, hade givit:

Thula	lågland	79	3,822	3,23	123,5	5,02
-------	---------	----	-------	------	-------	------

Dessa avkastningssiffror skulle hava varit betydligt högre, om oljekakor och rotfrukter utfodrats i samma stora utsträckning som i Sverige.

De mindre lantbrukare, som tidigare velat driva ayrshireavel, förlorade intresset för denna ras, då den värdefulla boskapen från godsen fördelades. Det finnes, såsom under rubriken »Nötboskapsaveln» framhållits, flera goda stammar, vilka till varje pris böra räddas från undergång, på det att ayrshirerasen ej förlorar det förfäste rasen redan äger hinsidan Östersjön. Samtliga därvarande ayrshirestammar lida nu under inavel, da friskt blod ej kunnat tillföras. Här har svenska ayrshireföreningen en mycket viktig uppgift att fylla. För ögonblicket kan det ej bliva någon god affär för denna förening. Det blir kanske rent av att skänka några tjurar och tjurkalvar för vidmakthållande av ovan nämnda stammar. Om vi svenskar försummat mycket beträffande försäljning av maskiner, redskap och utsäde, så betyder detta mindre, ty begagnar en lantman i dag en tysk plog, kan han utan svårighet i morgon byta ut den mot en svensk. Att däremot byta ut boskapsras är svårt, för att ej säga ekonomiskt ruinerande. Vi svenskar måste för att få in våra raser begagna den nu radande villervallan för att

få in vår ayrshire, om vi överhuvud taget skola lyckas härmed. Arbetet måste snarast påbörjas och planmässigt måste möjligheterna på ort och ställe följas av därtill lämplig och för saken intresserad personlighet. Att Estland blir mera svararbetat med hänsyn till inarbetandet av ayrshire än de båda andra baltiska länderna, är säkert, fastän rasen redan har fotfäste i Estland. Konkurrenten med de därvarande framstående stammarna av andra raser kommer nämligen att bliva hård. Genom planmässig bearbetning bör man dock kunna leda det därhän, att förefintliga stammar av angler och röd dansk genomkorsas med svensk ayrshire. För detta ändamål måste kanske stora offer bringas. Förr eller senare skall väl ordning uppnås i det stora Ryssland. Ryssarne hava sedan gammalt för vana att hämta nya impulser för jordbrukets förbättrande just från de baltiska länderna. Här kunna de utan svårighet göra sig förstadda på sitt modersmal, här få de lantbruksbefäl som förstå ryska, genom dessa och genom sina egna besök i Balticum framkomma nya uppslag. Skulle våra raser och andra svenska exportartiklar ej vara att finna i Balticum, bliva de svårligen kända i Ryssland. Vi måste erövrå Balticum för att begagna detta som inkörsport till det stora Ryssland och sedan även vinna detta land. Intet offer kan då vara för stort. En för ayrshire intresserad person lär agronom Gerbersson i jordbruksdepartementet vara. Baron Girard de Soucanton å Kunda och virkeshandlare Aadewei å Redewall, båda per Rakvere, trodde man vara köpare till ayrshiretjurar. Så även pastor Brasche i Goldenbeck.

Staten understöder endast aveln av låglands- och anglerraserna. Genom lämplig upplysningsverksamhet inom den närmaste framtiden skulle en ändring härutinnan vara möjlig.

För närvarande torde varken tjurar eller kor kunna avsättas från Sverige, ty, såsom redan under »hästar» framhållits, har agrarreformens inflytande i hög grad nedsatt lantbrukets intensitet. Den åderlåtning, som dels skett i form av försäljning av bruksdjur till de söderut belägna, av kriget skövlade grannländerna och dels såsom slaktdjur till Finland och andra länder, har visserligen minskat beståndet men ej varit tillräcklig för att bringa priserna i rätt nivå. För Estland kan således fastslås, att av nötkreatur med hänsyn till jordbrukets nuvarande läge ett visst överskott förefinnes. Så snart nödiga byggnader vid de många planerade småbruken uppförts, uppstår behovet av flera och bättre nötkreatur. Denna tidpunkt få vi svenskar icke invänta, för den händelse vi vilja hava våra raser placerade för en framtida större export. Vi måste begagna oss av den oreda, som f. n. förefinnes, att bearbeta myndigheter och enskilda för att få in de raser, som närmast intressera oss.

Även bland nötkreaturen ha esterna sökt efter någon gammal lantras och i trakten av Dorpat har man funnit en sådan. Densamma torde hava en viss likhet med gotlandsrasen, åtminstone om man jämför de exemplar vi sett av den estniska rasen och de fotografier av den gotländska, vi haft tillgång till. Den estniska rasen synes i hög grad degenererad på grund av långt driven inavel. Otänkbart vore det ej, att gotländskt avelsmaterial av evärdt skulle förbättra den estländska lantrasen, men något större svenskt intresse härför kan ej föreligga.

Får: Den magra nordvästkusten av Estland bjuder fären ett för dem synnerligen lämpat bete. Någon fåravel drives dock icke, men de typer man ser synas mest lämpade att korsas med cheviot. Å det tidigare omtalade godset

Kuckers fanns förr en oxfordshiredownstam på 40 tackor, och här och var kunde man iakttaga oxfordkorsningar. I de rikare bygderna skulle nog shrepshire eller oxforddown kunna trivas. Vår svenska fåravelsförening har här ett stort verksamhetsområde. En mängd baggar skulle utan tvivel här kunna avsättas. Fårens antal har under senare åren avsevärt ökat.

Svin: Aveln härav var å godsen kommen ganska långt. Förr kunde man finna fargaltar från Bondessonska svinuppfödninganstalten i Svalöv. Huru denna avel efter agrarreformens genomförande utvecklats är svårt att säga. Emellertid borde med tiden även här utbreda sig en marknad. Då svinaveln under alla förhållanden kommer att inrikta sig på stora yorkshire, torde vi nog kunna få avsättning för fargaltar, även om vi för ögonblicket ej skulle bevaka våra intressen. Annorledes är det med nötkreatur och delvis även hästar och får.

Fjäderfä: En god marknad för avelsagg av våra förnämsta hönsraser borde kunna upparbetas. Möjligen även för avelsagg av annat fjäderfä.

Lantbruksmaskiner och redskap: Sådana tillverkas ej i större utsträckning inom landet. Före kriget vore maskinerna mestadels svenska. Efter kriget voro de svenska så dyra, att en försäljning av dem var otänkbar. T. o. m. marknaden för separatorer, som är en svensk specialitet, var på väg att förloras. De tyska maskinerna blevo, på grund av valutaförhållandena, dag efter dag billigare och de svenska separatorerna måste säljas till och under tillverkningsvärdet. Emellertid äro utsikterna nu gynnsamma, ty priset på de tyska maskinerna stegras alltjämt, samtidigt som kvaliteten sjunker. Vidare klagade man över att de tyska fabrikanterna ej följde leveransavtalen, vare sig det gällde de i stabil valuta fastställda priserna eller leveranstiden. Så kan leveransen numera ofta fördröjas ett halvår och däröver, och samtidigt betydligt förhöjda priser. Nu var tålmodet med de tyska leveranserna slut och man är nu gärna villig att köpa en kanske något dyrare, men så mycket bättre, svensk maskin, särskilt som dessa kunna fås i avtalad tid och till bestämda priser. Med bestämdhet torde man kunna påstå, att vi just nu stå inför det skede, då svenska maskiner åter skola vinna full marknad i Estland, därvid utträngande det något prisbilligare tyska fabrikatet. Den estländske bondens köpkraft är i och med den stegrade exporten av lantmannaprodukter i tilltagande. Så snart de många nybyggarna fått mera intresse för sin jord, exempelvis genom full äganderätt eller att jorden på ett eller annat sätt kommer i mera intresserade händer, skall ett mycket stort behov av mindre maskiner och handredskap uppstå. Det fordras emellertid att de nya småbruket bebyggas och att nödig kredit genom estländska statens försorg beredes nybyggaren.

Sedan godsen uppdelats, finnes inget behov av större maskiner. Några enstaka gods skola odelade kvarstå, och här skulle möjligen större maskiner finna avsättning. Dessa gods tillhöra staten, städerna eller större institutioner. De större maskinerna från de uppdelade godsen såsom ångtröskor, slättermaskiner och kvarnar m. m. hava överlämnats till andelsföreningar. Emellertid börja dessa maskiner bliva utnyttjade och ett mycket stort behov av reservdelar gör sig gällande. Man har framställt förfrågan, om man i Sverige fabricerade reservdelar till tyska och amerikanska lantbruksmaskiner. Man ansåg, att en sådan fabrikation skulle vara lönande för Sveriges järnindustri.

Då man efter godsens uppdelning uteslutande har att räkna med småbruk, borde man kunna räkna med en god avsättning för små och medel-

stora tröskverk, vandrings, mindre kvarnar, slättermaskiner, hästrävsor, plogar, harvar och handredskap av olika slag, såsom liar, högafflar, grepar, spadar och skyfflar.

En god marknad för limberedningsmaskiner finnes och har den svenska maskinen »Helsingen» redan fått goda insteg. Flera sådana maskiner äro redan sålda.

Mejerimaskiner: Sedan mjölkexporten till Petersburg blivit inställd, har behovet av smörmejerier uppstått. Flera sådana äro nu planerade. Alfa- och Baltic-separatorerna äro sedan gammalt kända sasom enastående goda maskiner och torde på nytt få en stor marknad. Tyska, finska och amerikanska handseparatorer hava nu en tid florerat, men anses odugliga. Förr eller senare anskaffas en svensk maskin, ehuru prisskillnaden ännu är stor. Gångbara storlekar av separatorer äro: 1000—1200 liters och 600—700 liters, de senare dels med remskiva, dels med vev. Små billiga handseparatorer röna livlig efterfrågan. Turbinmejerierna böra få god avsättning, sedan de nu ytterligare fullkomnats. Ävenså andra mejerimaskiner såsom kylare, syreväckarekär, transportkannor m. m. En Alfa transportkanna å 50 liter kostar 2,200 emk. (= 24: 20 kronor). De tyska av samma storlek kostar 1,800 emk. (= 19: 80 kronor). De anses numera så låga i kvalitet, att man trots det låga priset hellre tager en svensk.

Sågverksmaskiner och träbearbetningsmaskiner hava stor användning sedan de stora välskötta skogarne börja utnyttjas. De svenska maskinerna äro ännu mycket för dyra. Sasom förut nämnts, finnes även stor efterfrågan på sågblad. Ett omtyckt fabrikat äro sågbladen från A.-B. P. Liljequist i Eskilstuna.

Stäm- och huggjärn, hammare, tänger, träskruvar, spik, ävensom byggnadssmidan borde nu finna avsättning.

Motorer och turbiner: Såsom redan nämnts, finnes i Reval elektromotorfabriken Volta. Berövad sina flesta maskiner torde den dock kunna tillverka eller åtminstone reparera mindre elektromotorer. Då landet endast äger ett par större vattenfall, torde någon större marknad för elektriska maskiner och armaturer svårligen ernås. För vanlig ledningstråd och armatur ävensom elektriska hissar torde i samma mån som husen moderniseras och byggas i höjden marknad kunna påräknas.

Telefoner, även automatiska, tillverkas i Dorpat av firma, som från Moskva ditflyttat. Telefoner av detta fabrikat voro att finna så väl i Estland, Lettland som Litauen. De av oss provade voro bra, ehuru klagomål på dem förekommo. Det är dock troligt, att ledningarne (oftast entrådiga) buro skulden till klagomålet.

Elektrisk armatur tillverkas ej inom landet och behov av ledningsmaterial för belyningsändamål, kraftöverföring, telegraf och telefon förefinnes.

Andra maskiner: Symaskiner och cyklar samt ej för dyra reservdelar därtill äro efterfrågade. Så torde även vara förhållandet med kokspisar, sparpisar, ugnar, primuskök, kokkär, emaljerade och andra.

Gödselmedel: Stor efterfrågan på superfosfat. Sådan har köpts detta år från Stockholms Superfosfat A. B. i Stockholm och från A. B. Sv. Konstgödsel- och Svavelsyrefabrikerna i Malmö. Även för kalkkväve och benmjöl torde marknad förefinnas. För de officiella gödsel försöken böra intresserade fabriker ställa nödig gödsel till förfogande.

De båda före kriget största lantbruksfirmorna i Reval (Genossenschaft och Rotterman) försålde följande kvantiteter gödselmedel:

	År 1910	År 1912
Chilesalpeter	328 ton	548 ton
Norgesalpeter	90 »	—
Svensk Ammoniak	40 »	250 »
Superfosfat	3,338 »	5,232 »
Thomasfosfat	4,716 »	4,600 »
Kalisalt	2,620 »	5,163 »
Kainit	2,285 »	1,111 »
	Summa 13,417 ton	16,904 ton

Med nödig kännedom om landets gödselbehov inser man lätt, att det använts mycket för litet kvävehaltiga gödselmedel och för mycket kali. Stort behov av kväve och superfosfat föreligger i Östersjöländerna.

Efter kriget hava följande kvantiteter importerats till och förbrukats inom Estland:

	År 1920	År 1921	År 1922 De 7 första månaderna
Chile- och Norgesalpeter	ton —	9	252
Superfosfat	» —	3,032	5,500
Thomasfosfat	» —	530	208
Fosfat (ej särskilt angivna)	» 5,750	—	315
Kalisalt	» 2,750	—	838
Benmjöl	» —	—	17
Andra gödselmedel	» 55	93	—

Utsäden: De svenska utsädesorterna äro sedan länge högt skattade i Estland. Solvete ansågs ej tillräckligt hårdigt. Så ej heller sorterna Thule och Bore, ehuru dessa senare äro fullt pålitliga i mellersta Sverige. Av rågsorterna ansågs Wasaråg bäst. Stål- och stormråg ansågos mindre lämpliga. Bland havresorterna ansågos Seger- och Gullregn bäst. Fortuna var ofta angripen av rost, men annars bra. Ekohavre var ännu ej provad. Gullkorn, Chevalier, Prinsess och Hannchen voro alla goda kornsorтер. I Estland användes mycket 5-radigt korn. Vårvetet Kolben ansågs mycket bra. För goda klöverstammar från mellersta Sverige borde mindre partier som stamutsäde kunna avsättas. De böra dock först provodlas i Estland. Så även med lin. Rotfrukts- och trädgårdsfrö bör kunna vinna avsättning.

Fastän Estland har tre gårdar, där utsädesförädling bedrives, torde det dock dröja länge, innan nödig träning i detta arbete ernås. Det torde därför taga många år i anspråk, innan dessa anstalter kunna förse landet med utsäde. Svenskt utsäde kommer säkert att länge behövas.

Det skulle vara av intresse att få utrönt, om man i Estland skulle kunna finna material för uppdragandet av hårdiga, tidiga sorter.

Rödfärg borde kunna få användning till de estniska stugorna, som nästan alltid äro omålade.

Letland eller Latvida.

Åkerbruk: I stort sett kunna förhållandena anses rätt lika med de i Estland. Letland är sålunda även ett framstående jordbruksland. Fastän åkerjorden

i allmänhet är mera bördig än i Estland och även här vanligen är fri från såväl större som mindre sten, torde jordbruket ej vara så högt uppdrivet som i Estland.

Hästaveln: Behovet av tyngre arbetshästar är här större än i Estland. Redan under förra året importerades flera svenska unghingstar av ardenneras. Vid förfrågan i lettiska jordbruksdepartementet framhöll man, att man var mycket belåten med den svenska importen och att man snarast ville hämta flera ardenner från Sverige. Av landets gamla häststock finnes ej mycket kvar på grund av krigets härjningar. Stora partier hästar ha numera hämtats från Estland, men det uppgavs, att 10,000 hästar ytterligare skulle vara behövliga. Denna siffra synes oss dock vara överdriven.

Nötboskapsaveln: Här liksom i Estland stod nötboskapskötseln på de stora riddargodsen ganska högt. I de bördigare trakterna hade man i allmänhet svartbrokig låglandsboskap, på de magrare trakterna angler eller röd dansk. I Lettland torde ej finnas någon ayrshirestam.

I motsats till Estland har Lettland under lång tid varit krigsskådeplats och redan under krigets första skede måste all boskap, som ej omedelbart behövdes för härens köttbehov, evakueras till nordligare eller ostligare län. En massa av denna boskap omkom av olika anledningar och en mycket ringa del kan hava återkommit till sin hemort.

De *raser*, som nu premieras, äro: svartbrokig låglandsboskap, röd dansk eller angler och lantras. Av denna senare särskiljer man tre typer: röd-brokig, ljusröd och gråblå. Under resan ha vi ej varit i tillfälle få se någon lantras.

Staten understöder tjurföreningarna med ett organisationsanslag av 15,000 lettiska rubler eller omkring 225 kronor. Föreningen erhåller dessutom 10,000 lettiska rubler eller 150 kronor årligen. Nötkreatursstocken uppgavs 1914 till 912,000, 1918 till 810,000 och 1922 till 900,000 kor och ungdjur. Att man sålunda redan nu i det närmaste skulle uppnått samma antal, som före kriget, synes en smula tvivelaktigt. I varje fall kan kvaliteten ej vara densamma.

Mjölkproduktionen stod även här på ett högt plan redan före kriget. Största avsättningen vann mjölken i Riga och andra städer. Längre bort boende mjölkproducenter förvandlade sin mjölk till smör, smetana och twarog, vilka produkter till stor del sökte sig väg till Petersburg.

Industri: Förhållandena på detta område torde i mycket likna de för Estland skuldrade. Att den lettlandska industrien lidit hårdare på grund av att landet en längre tid varit krigsskådeplats, är säkert.

Kreditförhållanden: Bankerna fordra 10—15 % på växlar. Att detta är i hög grad betungande för köparne är klart och man har i lettiska jordbruksdepartementet för oss framställt den frågan, om man ej kunde få växlarne diskonterade i Sverige till lägre procent under vederbörande firmors garanti. Man skulle helst se, om Sverige kunde lämna eventuella exportvaror på kredit i en eller annan form. Man påpekade, att engelsmännen bygga mejerier och taga smöret som betalning. Så snart kreditfrågan på ett eller annat sätt kan lösas, skulle Lettland vara en flitig köpare av svenska varor.

Lettländska importvaror.

Avelsdjur:

Hästar: Såsom redan är omnämnt, har landets gamla häststock starkt decimerats och vad man nu lyckats skaffa som ersättning har icke alltid varit av bästa slag och fyllde, vad antalet beträffar, ej heller behovet. Priserna ligga avsevärt högre än i Estland. De raser, som nu skola vara föremål för premiering, äro roadster, oldenburger och ardenner. Den senare måste vara av den lättare typen och ansåg man sig vara bäst betjänt med att hämta avelsmaterialet i Sverige. Även för nordsvenska hästen ägde man intresse, men denna var ännu ej tillräckligt känd. Genom lämplig bearbetning skulle det ej vara omöjligt, att man skulle få in den nordsvenska hästen i stället för roadster eller oldenburger. För körslor i skog och mark torde den nordsvenska hästen vara särskilt lämpad.

Nötkreatur: De raser, som staten understödjer, äro svartbrokig låglandsboskap, röd dansk eller angler samt lantrasen. På de bördigare trakterna är den förstnämnda rasen fullt berättigad och har här sin största utbredning. Avelsdjur skulle lätt kunna hämtas från Ostpreussen, men hade man en berättigad farhåga, att man då skulle få mera kött- än mjölkdjur. Man syntes ense med oss, att en import från Sydsverige skulle vara lämpligt med hänsyn till klimatet och skulle man samtidigt vinna högre produktionsmöjligheter. Ayrshirerasen torde ej finnas i Lettland, men det borde ej stöta på några större svårigheter att nu inarbeta densamma. De många anglerstammarne borde, enligt vårt förmenande, genomkorsas med goda ayrshirestammar, såsom gången flerstädes varit i Sverige och som endast har varit till förmån för vår boskapsavel.

Genom krigets härjningar har Lettlands boskapsavel tagit ett stort steg bakåt. Det material, som nu finnes, är ej på långt när vad det fordom varit. Att det då ej heller kan vara mycket bevänt med den lettiska lantrasen, synes vara klart. Vi äro förvissade om, att det ej kan lända landet till någon större nytta att hålla på dessa rester av lantras. Den rödbrokiga lantrasen borde vara ägnad att förädla medelst svensk ayrshire. För att vinna utbredning för vår ayrshire bör här bedrivas ett interisivt upplysningsarbete och bör dessutom en eller annan tjur ställas till förfogande, för att på så sätt få arbetet i gång. Uppskjutes denna fråga, ha vi försuttit möjligheterna att någonsin få in vår s. k. allsvenska boskap.

Får: Även i Lettland borde fårskötseln kunna uppdrivas och böra vi här vara i tillfälle att få i gång en export. Även på detta område fordras ett visst upplysningsarbete.

Svin: se Estland.

Fjäderfä: se Estland.

Lantbruksmaskiner: I stort sett gäller, vad som redan nedskrivits under Estland. Även här var man av den åsikten, att en import från Tyskland numera är omöjlig.

Mejerimaskiner: se Estland. Ett stort antal mejerier planeras.

Sågverksmaskiner: se Estland.

Traktorer: I Lettland äro 130 traktorer i bruk. Av dessa hava 95 inköpts medelst bidrag av staten, som lämnar 30—50 % av köpesumman som organisationsanslag till varje traktorförening. Dessa föreningar bestå av 3—6 lantbrukare med sammanlagt 200 har. En Fordson-traktor har kostat 230,000 lettiska rubler, men har nu gått ned till 180,000 lettiska rubler eller 2,700 kronor.

Turbiner och elektriska motorer: Borde finnas användning vid utbyggandet av förut omtalade vattenfallen Rumba och Dalen.

Linberedningsmaskiner: Helsingen har här liksom i Estland rönt livlig av-sättning.

Järnbearbetningsmaskiner äro efterfrågade.

Torvmaskiner även efterfrågade.

Elektrisk armatur: se Estland.

Andra maskiner: se Estland.

Gödselmedel: Under år 1913 försålde genom firmorna Konsumverein, Riga, Ek. Landw.-Verein, Riga, Konsumverein, Libau, Balt. Landw.-Verein, Woll-mar, följande kvantiteter kvävegödsel:

Chilesalpeter	285 ton
Chilesalpeter och svensk ammoniak	1,667 »
Svavelsyrad ammoniak	102 »
Norgesalpeter	596 »
	Summa 2,650 ton

Åren 1921 och 1922 importerades till Lettland:

	År 1921	År 1922
Chilesalpeter	47 ton	25 ton
Norgesalpeter	0,2 »	110 »
Superfosfat, huvudsakligen från Holland, Frankrike och Sverige	5,695 »	6,081 »
Thomasfosfat, huvudsakligen från Belgien och Holland.....	3,569 »	3,642 »
Kalisalt.....	451 »	823 »
Kainit	1,199 »	1,592 »
Benmjöl	0,9 »	
Andra gödselmedel.....	60 »	300 »

Genom fosforsyrade gödselmedel anser man sig äga de största möjlig-heterna att öka skörden. Kvävegödsel behöves dock i betydligt större mängd än vad som importeras, men på grund av dess höga pris har man hittills måst inskränka dess användning.

Utsäden: Ehuru Lettland har ett sydligare läge än Estland och i följd därav ett blidare klimat torde det som nedskrivits under Estland även gälla här.

På ett försöksods voro vi i tillfälle att se gullkorn, detta är hämtat från Sverige. Skörden var utmärkt. På samma försöksgård visade man oss guldreghavre, som även uppgavs vara i år hämtad från svensk firma och plomberad av svensk kontrollstation. Denna havre kunde enligt vår åsikt ej vara av svenskt utsäde, ty minst en procent av plantorna var vit plymhavre, ett säde, som ej förekommer i Sverige, men däremot är mycket vanlig i Balticum. Då fältet året förut ej burit havre och således spillhavre från förra årets skörd ej kunde bära skulden till nämnda inblandning, är det svårt att förklara sammanhanget. Havren i Balticum var billig, men det är väl dock otroligt, att baltisk havre på något sätt skulle plomberats som svensk. Skulle sådan möjlighet kunna föreligga, kan vårt goda svenska namn på utsädeområdet lätt gå förlorat. På försöksgodset var man i hög grad betänksam gent emot denna »svenska» havre.

Rödfärg borde även här komma till användning, för att pryda de många grå stugorna.

Takpapp är efterfrågad.

Andra större importartiklar: Textilvaror, vin, konserver, te och kolonialvaror. Tyvärr importeras här liksom i Estland en massa lyxvaror.

Litauen eller Lietuva.

Hästaveln: Litauen var förr bekant för sina goda hästar. Genom kriget har det goda materialet försvunnit, och man måste försöka alla medel för att åter höja densamma.

Nötboskapsaveln: Denna har ej varit så utvecklad som i de båda tidigare behandlade länderna. Efter kriget har man skaffat boskap från alla håll, bara den kunde fås någorlunda billigt. Lyckligast lottade voro de trakter, som genast vid krigsutbrottet besattes av tysk militär. På godset Tirke-lischken sågo vi 21 unga kor, nyligen hämtade från Ostpreussen. De voro stora och vackra, men juvren voro så obetydliga, att ägaren befarade hava fått rena göddjur i stället för mjölkkor.

Får- och svinaveln: De får och svin vi sågo voro av alla möjliga typer, alla oförädlade. Av särskilt intresse var att beskåda svinen å en marknad: hög-benta, smala, långnosade med ollon under käkarne, ofta svart- och vitfläckiga samt med långa borst. Kommersen med de säkerligen mycket tungfödda grisarne var livlig.

Fjäderfäveln: Ägg är en av landets exportartiklar. De ägg, som serverades å restaurangerna, hade gammal smak och föga tilltalande. Gåsaveln är allmänt utbredd och överallt såg man flockar av välskötta gäss. Årligen slaktas 100—300,000 gäss, vilka man önskade exportera.

Växtodlingen är kanske ej så uppdriven som i Estland och Lettland, men stora förutsättningar finnas för rika skördar. Sockerbetor hava nu försöks-lats i stor skala och odlingen har såväl kvantitativt som kvalitativt utfallit till belåtenhet. Behovet av socker hoppas man snart kunna fylla inom landet. En myckenhet lin odlas.

Industri: Under vårt besök blevo vi inbjudna att bese en textilfabrik, en järnvarufabrik och några andra av landets större fabriksanläggningar. Av större dimensioner voro de ingalunda, och deras maskiner voro alla av äldre konstruktion. Industrien är sålunda ej av någon betydighet. En god del av Litauens industri gick förlorad med Polens besättande av Wilna.

Kreditförhållandena: Litauerne arbeta oförtrutet på landets återuppbyggande och det har varit oss ett nöje att konstatera med vilken entusiasm de gå till verket. De äro nog en smula sangviniska i sina beräkningar och många av här ovan uppräknade offentliga arbeten torde få anstå i brist på pengar. En svår ekonomisk förlust har landet lidit genom att tyskarna under ockupa-tionstiden införde tyska mark, s. k. ostmark. Hösten 1922 genomförde litauerne en myntsort kallad lit och 10 lit skulle hava samma värde som en dollar. Inom en viss tid skulle ostmarksedlarne vara inlösta, men många voro de, som föredrogo den stora tyska kulturstatens sedlar framför det lilla Litauens nya banknoter. De tyska sedlarne sakna nu värde och förlusterna äro enorma. Då litsedlarne infördes, inträdde en stark prisstegring och folk-meningen tog sig uttryck genom att alla skyltar med hebreiska bokstäver översmordes med tjära.

Landets ekonomi har dessutom allvarligt skakats genom de många för-störda byggnaderna i städerna och å landsbygden.

Vid genomförandet av olika reformer hava litauerne varit mera hänsyns-

fulla och gått mera försiktigt fram. Större och skickligare jordbrukare hava ofta fått behålla hela sin egendom orubbad. Detta har under återuppbygandet avgjort varit till stor fromma för landet.

I regeringskretsarna framhöll man det vänskapliga förhållande, som alltid varit rådande mellan furstedömet Litauen och dåvarande grannland Sverige.

Annorlunda var förhållandet med Litauens övriga grannar, vilka aldrig berett landet annat än svårigheter. Man var nu full av förhoppning, att Sverige skulle träda hjälpande emellan. Framför allt behövdes kredit och man framhöll för oss, att svenskarne mycket väl skulle kunna bevilja sådan, då den litauiska guldkassan på grund av befarade utrikespolitiska svårigheter förvarades i Sverige. Denna omständighet bör enligt vår åsikt utnyttjas till bådadera landens förmån. Vilka vägar, som härvid böra beträdas, må bliva en senare fråga.

Man hoppades att ur de litauiska skogarne få fram ett kapital på 20 miljoner svenska kronor, för att därmed grunda en agrarbank till främjande av jordbruket.

Litauiska importvaror.

Avelsdjur:

Hästar: I detta land vill befordras: trakener, den finska eller nordsvenska hästen och den gamla litauiska rasen. Stuteriet Trakenen är ju ej avlägset. Av litauerrasen torde ej vara mycket kvar. Den lättare ardenern trodde man ock bliva till nytta å de tyngre jordarne. Man hade ännu ej slutgiltigt bestämt vilka raser, som skulle förordas. På goda hästar rådde brist.

Nötboskap: I norr (omkring Schaulen) ville man särskilt gynna angler eller röd dansk, för övrigt önskades svartbrokig lågländare. För ayrshire hade man inget intresse, da man ej kände denna ras. Det vore ej otänkbart att denna ras skulle vinna insteg, men det vore nödvändigt att några prov-djur översändes, så att man finge se vad rasen dugde till i Litauen. Under oktober månad detta år hava litauer i Sverige inköpt rödbrokig svensk boskap, ej ayrshire. Dessutom inköptes vid samma tillfälle lågländare, ävenledes från Sverige. Man hade redan tidigt beslutat att ostfriesarne skulle tagas från vårt land, emedan man då kunde vara viss på att de skulle tåla klimatet och att man skulle få mjölkrikare kor.

Får: Man hade tänkt förbättra fårstammarne med cheviot och oxfordshiredown, men vid litauernas besök här i höst har man beslutat sig för inköp av cheviot och shropshire.

Svin: se Estland.

Fjäderfä: se Estland.

Lantbruksmaskiner och redskap: I stort sett samma synpunkter som under Estland nedskrivits.

Torvmaskiner äro behövlige.

Mejerimaskiner: se Estland.

Torkanläggningar för säd och frukt äro behövlige.

Sågverksmaskiner: se Estland och Lettland.

Linberedningsmaskinen Helsingen önskade man prova.

Traktorer: se Lettland.

Motorer och turbiner: avsättning för sådana kan ernås så snart förut omnämnda vattenfall utbyggas.

Elektrisk armatur: se Estland.

Andra maskiner: se Estland.

Gödselmedel: Stort behov av superfosfat men även kväve. Man fann det svenska superfosfatet utmärkt, men det var allmän klagan över de dåliga säckarne. Två båtar hade anlånt från Göteborg och nästan alla säckar dåliga. I vissa fall hade man fått skadeersättning, men det vore bättre och angenämare å båda sidor om säckarne vore starkare.

Utsäde: De svenska sorterna voro högt skattade och ville man snarast få in nödiga partier av nyare sorter för att få dem provade. Bland de polska godsägarna finnes en utsädesförening »Sekla», direkt. Venzlawowitsch, Keistukio gatve 37, Kowno, som står i förbindelse med Svalöv.

Rödfärg kunde även behövas här för husens försköning och konservering.

Resumé.

Emellertid hava vi under vår resa fått en motsatt uppfattning och funnit, att Litauen sålunda är det land, där vi svenskar f. n. hava de största utsikterna till export. Litauernas betalningsförmåga har av redan påpekade orsaker varit svag och dess marknad är därigenom icke så överfylld, som den med skäl kan sägas vara i Estland och delvis även i Lettland. Litauerna hava sålunda ej fått in mera varor, än vad de omedelbart kunnat betala. Möjligt är ock, att man här saknat egen hamn, till dess Memelområdet erhöles och att saken härav verkat hämmande på importen. Emellertid synes Litauen vara på god väg att resa sig och viljan att komma framåt saknas ej heller. Den estländske finansministern har nyligen framhållit, vilket överflöd på maskiner, som importerats till landet. Vi möta sålunda i Estland en marknad överfull med maskiner av olika slag och vad avelsdjur beträffar, så synes man vara av den övertygelsen, att landet för ögonblicket har mer än nog därav.

Lettland intager en mellanställning och här torde nog redan nu någon export vara möjlig.

I samma mån som jordbruket nu går framåt och de många nya småbruken bliva bebyggda, komma ovillkorligen svenska avelsdjur, lantbruksmaskiner, gödselmedel och utsäden att finna en god avsättning i de tre länderna. Priserna på olika jordbruksprodukter äro än så länge avsevärt lägre hinsidan Östersjön, men förr eller senare kommer prisskillnaden genom tilltagande export att utjämnas. Svenska jordbruksprodukter äro snart lika billiga som före kriget, under det att produktionskostnaderna tyvärr förblivit nästan lika höga som under kriget. Liksom lantbruket kämpar med höga produktionskostnader, så kämpar den svenska industrien med samma svårighet. Men även priset på svenska industrialster är i fallande. Räkna vi sålunda med fallande priser i Sverige, stigande priser hinsidan Östersjön och att Tyskland ej längre kan översvämma marknaden med billiga varor, böra vi snarast möjligt taga i tu med exporten på dessa våra grannländer och där återeröfva den marknad vi före kriget hade tillkämpat oss, ty många äro de länder, som sträva att vinna Balticum som avnämare.

Beträffande maskiner, redskap, gödselämnen och utsäden är faran att bliva utestängda ej så överhängande, ty det går *förhållandevis* lätt att få en lantbrukare att byta ut en plog eller ett redskap. Har han sålunda i dag ett amerikanskt redskap, kan han utan större svårighet i morgon begagna ett svenskt. På samma sätt kan han sålunda övergå till svenska maskiner, gödselämnen och utsäden så snart de, han hittills varit van vid, blivit förbrukade.

Mera invecklad är saken, då det gäller ombyte av boskapsras, ty ett byte

medför stora ekonomiska uppoffringar och är därigenom hart när omöjligt. *Valet av ras kan ännu icke anses vara slutgiltigt avgjort för någondera landet, men detta val kommer att träffas inom den allra närmaste tiden. Det är därför för oss svenskar av en utomordentlig vikt, att vi just nu bevaka våra intressen och så långt sig göra låter påverka rasvalet i en för oss gynnsam riktning. Detta är oss möjligt, men sker det icke nu, så hava vi på detta område för all framtid försuttit fatalierna.*

Det kan visserligen påstås, att Balticum är så litet och att flera goda raser redan förefinnas samt att exporten av avelsdjur sålunda ej kan bli så stor, men förr eller senare skall väl ordning införas i det stora ryska riket och då behöver detta land en massa avelsdjur och bruksdjur och andra för jordbruket nödvändiga alster. Ryssarna komma säkerligen då, liksom förr, att vända sig till Balticum, det enda land, där de kunna göra sig förstärkta på sitt modersmal, för att hämta nya impulser för jordbrukets höjande. Långt före kriget hämtade ryssarna avelsdjur, redskap m. m. från Balticum. Lantbruksbefäl från Östersjöprovinserna togos ofta i tjänst på de stora godsen i Ryssland och med dem följde idéer av olika slag för jordbrukets förbättrande. På samma sätt kommer det säkerligen att gå, när ordning återinföres i Ryssland. Hava vi vid denna tidpunkt ej fått in våra raser i Balticum, skola vi svärigen komma längre österut. Först måste Östersjöländerna i fredligt syfte erövrats, sedan Ryssland, om vi överhuvud taget vilja vinna avsättning för våra boskaps- och hästraser utåt, ty enligt vår uppfattning är en djurexport för oss svenskar endast möjlig österut. *Skulle vi sålunda ernå något resultat på detta område är det obetingat nödvändigt att inarbetandet av våra förnämsta boskaps- och hästraser går framför allt annat.*

Vår forna marknad i Balticum har genom våra höga priser och stränga betalningsvillkor gått långt tillbaka. Flera svenska firmor ha sökt bibehålla sin marknad genom att sälja till underpris och detta har i många fall kanske varit klokt nog, ty det är ju lättare bibehålla än att söka återerövrade en gång vunnit marknad. Många svenska firmor och kanske de flesta hava däremot helt dragit sig tillbaka från Balticum.

Liksom maskiner och redskap, i stort sett, kunna inarbetas när som helst, så är detta ock förhållandet med konstgödsel och utsäde. Mest önskligt vore ju, om alla dessa artiklar kunde följas åt samtidigt och detta bör ock kunna lyckas. Härför tarvas en klokt planlagd upplysningsverksamhet. Denna verksamhet bör enligt vår åsikt läggas i händerna på någon agronomiskt utbildad och med svenskt jordbruk fullt förtrogen personlighet, så att han kan stå såsom tillförlitlig rådgivare för de många kooperativa sammanslutningarna i Balticum.

I detta sammanhang vilja vi ock framhålla betydelsen av att ett svenskt avlönat konsulat med snaraste inrättas i Kowno, där f. n. en holländare samtidigt är svensk och holländsk vice konsul. Våra stora intressen i detta land kunna ej nöjaktigt tillvaratagas av ett vice konsulat. Vi svenskar hava därjämte ofta nog samma varor att exportera som Holland såsom avelsdjur, gödselämnen, utsäden m. m.

De tre östersjöländerna skulle omedelbart bli flitiga avnämare av våra svenska produkter om en mera utsträckt kredit kunde beviljas dem. Även om ordning införas i deras mäktiga grannland Ryssland och hänsyn tages till den sig allt mera utbredande åsikten beträffande de små nationernas självbestämmanderätt, måste man dock alltid räkna med faran österifrån. Ryssland behöver isfria hamnar vid Östersjön och således även randstaterna och detta inses ock

av de senare. Det råder därför i randstaterna en fast vilja att beträffande hamnar och transitotrafik göra det så bekvämt som möjligt för ett ordnat Ryssland, på det att de skola få behålla sin självständighet. Frågan är, om man vågar bygga en kredit på så osäkra framtidsutsikter. Så länge Litauens guldkassa ligger i Stockholm, bör denna omständighet trygga krediten till detta land, men beträffande Lettland och Estland blir det svårare att skaffa nödig säkerhet.

Baltiska importartiklar

eller vad Estland, Lettland och Litauen kunde behöva av svenska exportvaror.

Produkter av boskapsskötsel:

<i>Avelsdjur:</i>			Svenskt exportförbud.	
Hästar:	Ardenner			
	Nordsvensk		»	»
Nötkreatur:	Halvblod		»	»
	Svartbrokig lägländsboskap		»	»
	Svensk ayrshire	»	»	»
	Rödbrokig svensk	»	»	»
Får:	Cheviot	»	»	»
	Schropshire		»	»
	Oxfordown		»	»
Svin:	Stora Yorkshire		»	»
	Svensk lantras.		»	»

Produkter av fjäderfäavel:

Fjäderfä:	Brun och vit Leghorn	»	»	?
	Plym. Rock	»	»	?
	Avelsägga.			

Produkter av åkerbruk:

<i>Utsäde:</i>	Råg:	Stålråg.		
		Stormråg.		
Vete:	Thule.			
	Bore.			
	Solvete (söderut).			
Vårvete:	Extra kolben.			
Korn:	Gullkorn.			
	Svanhalskorn.			
	Primuskorn.			
Havre:	Ekohavre.			
	Segehavre.			
	Ligowo.			
	Gullregnshavre.			
Klöver:	Svensk senklöver.			
	» alsike.			
Gräs:	Gloriatimotej.			
	Ett flertal andra grässlåg			

Produkter av trädgårdsskötsel:

Trädgårdsfrö:	Blomsterfrö.
	Grönsaksfrö.

Fruktträd: Flera slag.
 Bärbuskar: » »

Produkter av industri:

Maskiner: Åkerbruksredskap: Alla slag, huvudsakligen ägnade för mindre jordbruk.
 Mejerimaskiner: Alla slag, ägnade såväl till drift i stort som smått.
 Traktorer, mindre.
 Träbearbetningsmaskiner.
 Torvmaskiner.
 Turbiner och motorer.
 Reservdelar, kul- och rullager.

Redskap: Handredskap: Alla slag.
 Verktyg: » »
 Torvmaskiner.

Smiden: Byggnadssmidan.
 Skruvar och spik.
 Hästskor och -söm.

Gödselmedel: Superfosfat.
 Kalkkväve.

Material: för tillverkning av spik.
 Rödfärg (med nödig bruksanvisning).
 Takpapp.

Utom här uppräknade produkter torde ett flertal andra alster komma i betraktande.

Att i dessa sakernas läge Sverige bör snarast möjligt söka få ordnat export på Balticum såväl av djur och utsäden som lantbruksmaskiner och andra lämpliga industrialster synes mig vara alldeles självklart. Å andra sidan torde under närmaste tid med visshet kunna sägas, att exporten icke blir möjlig utan att svenska staten fortsätter den hjälpkreditrörelse, som redan påbörjats. Att härför skapa nya och dyrbara organ är ingalunda behövt. Genom att insätta representanter för jordbruket i den export-kreditkommitté, som redan finnes, få vi det organ, som staten behöver för prövning av hjälpkreditansökningar hos Kungl. Maj:t. Och den exportorganisation, som kan erfordras för handhavandet av själva exporten efter slutandet av nödiga exportavtal med avnämarna i Balticum, måste bero av enskilt initiativ och enskilda insatser.

Med stöd av det sagda hemställas,

att riksdagen måtte för budgetåret 1924—1925 till Kungl. Maj:ts förfogande ställa ett belopp av 10 miljoner kronor att användas till möjliggörande av exportkredit vid utförsel till Baltiska staterna av svenska produkter, hälften för export av

djur och utsäden samt andra jordbruksprodukter och hälften för export av lantbruksmaskiner och andra industrialster på sätt Kungl. Maj:t finner skäligt föreskriva.

Stockholm den 21 januari 1924.

And. Lindgren,
Dingelvik.

I motionens syfte instämma:

Ivar Pettersson
i Stäringe.

Gerh. Strindlund.

A. J. Johansson
i Bro.

C. G. Olsson
i Golvvasta.
